# Riktlinje

## Virusorsakade infektioner i magtarmkanalen

Typ av styrdokument: Riktlinje
Beslutande instans: MAS
Datum för beslut: 2022-03-26
Diarienummer: 2024.280 VON

Gäller för: All personal inom vård och omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen
Giltighetstid: 2 år
Reviderad senast: 2026-09-23
Dokumentansvarig: MAS

# Innehåll

**Innehåll** ..... **2**
**Virusorsakade infektioner i magtarmkanalen** ..... **3**
**Bakgrund** ..... **3**
**Syfte** ..... **3**
**Personalkategori** ..... **3**
**Utförande** ..... **4**
Smittspridning ..... 4
Utbrott ..... 4
Information och kontakter ..... 4
Diagnos och provtagning ..... 4
Åtgärder ..... 4
Brukarnära åtgärder ..... 5
Personal ..... 5
**Länktips** ..... **5**

# Virusorsakade infektioner i magtarmkanalen

# Bakgrund

Virusorsakade infektioner i magtarmkanalen är ett betydande problem inom vården, bland annat inom särskilda boenden men även inom hemtjänstgrupper i ordinärt boende. Utbrott orsakas framför allt av norovirus, men även andra virus förekommer. De vanligaste symtomen är illamående, kräkningar och/eller diarréer, ofta i samband med hastigt insjuknande. Smittsamheten är stor eftersom utsöndringen av virus är mycket hög och endast ett litet antal viruspartiklar behövs för att smitta. Virusorsakade infektioner i magtarmkanalen är vanligast under vinterhalvåret men förekommer även på sommaren.

De smittämnen som vanligen sprids i vård och omsorgsmiljö är:

- Norovirus (Calici, vinterkräksjukan) men även Rotavirus
- Clostridioides difficile

Kunskap om virusorsakad infektion i magtarmkanalen ska finnas hos all personal så att smittspridning kan undvikas genom hög observans, tidig diagnostik och adekvata vårdrutiner. Det är enhetschefens ansvar att säkerställa att gällande riktlinjer och rutiner är kända och tillämpas i verksamheten.

All personal ska följa Vårdhandbokens rekommendationer samt de av VGR regionalt framtagna rekommendationerna:

Vårdhandboken: virusorsakad gastroenterit inklusive vinterkräksjukan

Tarmsmitta.pdf

# Syfte

Att tydliggöra de viktigaste åtgärderna för att snabbt förhindra smittspridning.

# Personalkategori

All personal inom Vård- och omsorgsförvaltningen samt Socialförvaltningen

# Utförande

## Smittspridning

Smittspridning sker via direkt eller indirekt kontakt, då smittämne som utsöndras med tarminnehållet når munnen. Vanligen sker överföringen mellan personer via händer samt via livsmedel (fekal-oral smittspridning). Vid kräkningar är droppsmitta också en möjlig smittväg.

I samband med magsjukor, oberoende av smittämne, kan man med konsekvent genomförda basala hygienrutiner minska smittspridningen betydligt. Smittspridning via mathantering är en stor riskfaktor.

## Utbrott

Med utbrott menas två eller flera fall av diarré och/eller kräkningar hos brukare, där ett tydligt samband med smittspridning mellan fallen finns.

## Information och kontakter

Vid ett utbrott informeras ansvarig läkare, sjuksköterska, enhetschef och MAS.

Kontakta **alltid** vårdhygienisk expertis vid misstanke om utbrott på enheten för att kartlägga orsak och smittkälla och få råd om smittförebyggande åtgärder. Vårdhygien, Kommunal vård och omsorg Södra Älvsborg.

## Diagnos och provtagning

Virusprov från faeces eller, i andra hand, kräkning. Symtomen avgör handläggningen och därför ska man inte avvakta provsvar innan lämpliga vårdrutiner tillämpas. Det är inte meningsfullt att ta kontrollprov när symtomen avklingat.

## Åtgärder

För att minska risken för smittspridning hos brukare med diarré och/eller kräkning är det viktigt att inte invänta eventuellt provsvar utan snabbt vidta nedanstående åtgärder. Var observant så inte andra diagnoser missas under ett utbrott.

Vid misstanke om virusorsakade infektioner i magtarmkanalen följ respektive checklista:

Åtgärdslista vid vinterkräksjuka – hemsjukvård och hemtjänst

Åtgärdslista vid vinterkräksjuka – särskilt boende enligt SOL och LSS samt korttidsenhet

Loggbok för gastroenterit, magsjuka.pdf

Grundläggande vårdhygieniska rutiner.pdf

# Brukarnära åtgärder

- Brukare med symtom ska ha eget rum med egen/avdelad toalett.
- Brukare ska inta alla måltider på rummet och får inte vistas i gemensamma utrymmen.
- Följ Grundläggande vårdhygieniska rutiner med tillägg av handtvätt med flytande tvål och pappershandduk.
- Punktdesinfektion utförs med Incidin Oxyfoam S eller Virkon.
- Påminn och hjälp brukare att tvätta händerna regelbundet, särskilt före måltid och efter toalettbesök.
- Provtagning enligt läkarordination.

# Personal

- Personal som tar hand om brukare med symtom ska inte hantera oförpackade livsmedel.
- Avdela personal som enbart sköter brukare med misstänkt vinterkräksjuka (kohortvård).

Den personalen får inte hantera livsmedel och inte heller ta hand om andra friska brukare. Gäller dygnets alla 24 timmar och avslutas efter 48 timmars symtomfrihet.

# Länktips

Infektioner i magtarmkanalen - vårdrutiner

Vinterkräksjuka i vården – Kunskapsunderlag för att minska spridningen av norovirus — Folkhälsomyndigheten